The background features a collage of circular images: a crowd at a stadium, a person painting, and a person in a blue shirt. Yellow light streaks radiate across the scene.

“Niets dag in dag uit zo complex als de wetten van de zwaartekracht tussen ouder en kind. Ik denk, dus hij denkt. Ik lees, dus zij leest. Ik streek perziken, dus zij strelen perziken. Zo werkt het niet. Ik doop hem in Brel, zo luistert hij straks niet naar brol. Zo eenvoudig is het soms, maar lang niet altijd. Ik heb ze gemaakt, dus zijn ze maakbaar. Zelfs de spiegel weet dat dat niet waar is.”

(Bernard Dewulf, 2007)

SESSIE 4: OUDERLIJKE INVLOEDEN

OVERZICHT

Sprekers:

- Annelore Van der Eecken (JOP – Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek - UGent)

H. 16 Ouderlijke opvattingen over de vrijetijdsbesteding van hun kind(eren)

Annelore Van der Eecken, Ilse Derluyn & Lieve Bradt

- Dries Vanherwegen (Steunpunt Cultuur – Vakgroep Sociologie - UGent)

H. 17 Met ouders op stap. Een blik op de cultuurparticipatie van ouders met hun kinderen

Jessy Siongers, Sofie Beunen, Astrid van Steen, Mart Willekens & John Lievens

Moderator:

- Lieve Bradt (JOP)

Panel:

- Elke Valgaeren (Gezinsbond)
- Kristien Nys (Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen)
- Peter Bary (Cultuurnet)

Invloeden Ouders: consensus

- Onderzoek
 - Sterke link participatie van ouders en hun kinderen
 - Op jonge leeftijd participeren, verhoogt sterk de kans op levenslange participatie (PaS'09 & CPS'03-'04)
 - > geldt voor zowel sport- als cultuurparticipatie
- Beleidsnota cultuur
 - expliciete aandacht voor participatie in gezinsverband
 - bijzondere aandacht voor kinderen in maatschappelijk kwetsbare gezinnen
- Initiatieven vanuit beleid & praktijk
 - Kunstendag voor Kinderen
 - Het label Vlieg (Cultuurnet) vr gezinnen met jonge kinderen
 - Brede school met sportaanbod (Multimove, Sportsnack, Sport na School)
 - Dag van de cultuureducatie
 - ...

Paden van beïnvloeding

1. Gedeelde levensomstandigheden

- Inkomen, culturele bezittingen, gelijkaardige opleidingsniveau's, vrienden met kinderen van van bevriende ouders, etc..
- Cultureel kapitaal (bv. opleiding van de ouders, boeken in huis)
- Gezinssituatie (bv. nieuw samengestelde gezin, eenoudergezin)
- Buurtkenmerken

2. Indirecte en onbewuste sturing

- Kinderen observeren continu gedrag van ouders en nemen aspecten over (cfr. social learning, Bandura)

3. Directe en meer bewuste sturing

- het stimuleren van kinderen om te participeren
- kinderen meenemen naar culturele activiteiten

Theoretisch. Ouderlijke invloed

- Culturele reproductie → culturele mobiliteit
- Maar toch nog steeds klassengebonden opvoedingsstijlen (Lareau)
 - Accomplishment of natural growth (lagere klassen)
 - Zijn zich minder bewust van voordelen van participatie
 - Beperkte financiële middelen voor sturing
 - Laat kinderen kind zijn en geef hen de nodige autonomie
 - Concerted cultivation (hogere klassen)
 - Bewust van de voordelen van participatie
 - Bewuste en onbewuste sturing van participatie
 - Sterke klemtoon op communicatie in gezinnen (ouders wijzen ook op het belang van participatie)

Ouderlijke invloeden in onderzoek

3 Hiaten in onderzoek tot nog toe

- Doorgaans klemtoon op indirecte sturing (participatie van de ouders)
- Doorgaans retrospectief bevraagd aan volwassenen en geen informatie over huidige participatie
- Doorgaans betreft het participatie van ouders met jonge kinderen

Hier:

*Directe sturing ('opvattingen' & meenemen van kinderen naar activiteiten),
huidige situatie,
over 'kinderen' van 3 tot 25 jaar*

Bepalende factoren (1)

- Gender:

- gendertypische socialisatie in gezin
 - *Vrouwen zullen vanuit de eigen primaire en secundaire gendertypische socialisatie meer cultureel kapitaal bezitten, op die manier de voordelen van cultuurparticipatie meer erkennen en de meerwaarde zien van cultuurparticipatie voor hun kinderen*
- sterkere betrokkenheid van moeders bij de (culturele) socialisatie van hun kinderen
- culturele rolinvulling
 - Moeders → cultuur
 - Vaders → sport
- anderzijds, *taste is a match-maker (Bourdieu)*
 - Partnerkeuze wordt sterk bepaald door culturele en sociale preferenties, gedragingen en praktijken
 - Partners groeien nog verder toe naar elkaar op dit vlak

Bepalende factoren (2): leeftijd kind(eren)

Leeftijd van kinderen, 3 aspecten

1. Ouderlijke invloeden (cfr. Nagel, 2002 & 2004)
 - Tot de leeftijd van 6 jaar kinderen quasi volledig afhankelijk van hun ouders
 - Sterkste intergenerationale gelijkenissen in participatie
 - podiumkunstenbezoek: 10 tot 12 jaar
 - museumbezoek: 6 tot 10 jaar
 - Vanaf leeftijd van 12 jaar neemt de gelijkenis af
 - → heeft wellicht met het meenemen van kinderen naar deze activiteiten te maken
2. Kinderen als rem/trigger tot participatie
 - Jonge ouders met kleine kinderen participeren minder omwille van tijdsbeperkingen
 - → Badisco, De Laet en Glorieux (2012) vinden hier evenwel geen bevestiging voor en stellen dat cultureel kapitaal doorslaggevender is voor de cultuurparticipatie
3. Ontwikkeling van kinderen
 - Groei van autonomie: Vanaf de adolescentie verwerven kinderen meer bewegingsvrijheid
 - Stijgend belang van peergroup

Bepalende factoren (3)

- **Gezinssamenstelling**
 - Traditionele gezin krijgt gezelschap van eenoudergezinnen, ongehuwd samenwonende partners met kinderen, nieuw samengestelde gezinnen, holebi-ouderschap, ...
 - Tijd die men met kinderen kan doorbrengen is in bepaalde gezinstypes beperkter
 - Maar misschien worden deze meer schaarse momenten meer actief ingevuld
- **Buurt**
 - mogelijkheid tot participeren in de buurt
- **Participatie van ouders zelf op jonge leeftijd**
 - Participatie op jonge leeftijd bepalend voor participatie op latere leeftijd
 - Ook voor belang dat men hecht aan participatie op latere leeftijd?

Annelore Van der Eecken (JOP, Vakgroep Sociaal Werk en Sociale
Pedagogiek, UGent)

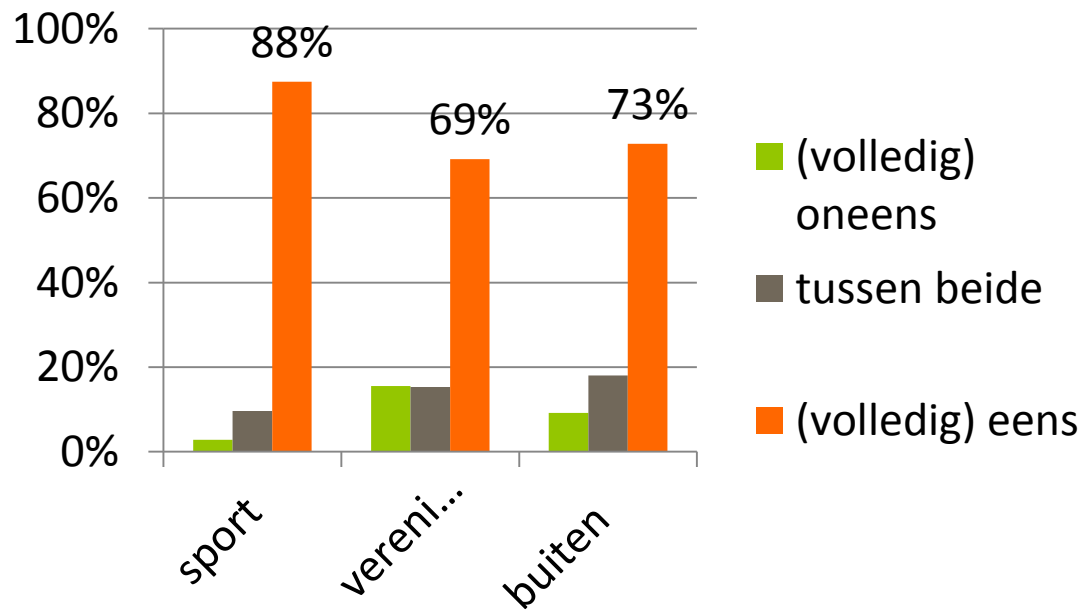
OUDERLIJKE STIMULANSEN

Ouderlijke opvattingen vrijetijdsbesteding

- Vragen die peilen naar de ouderlijke opvattingen over de vrijetijdsbesteding van hun kinderen en de ouderlijke rol hierin
- Subset van de Participatiesurvey: 644 ouders met kinderen tussen 6 en 20 jaar

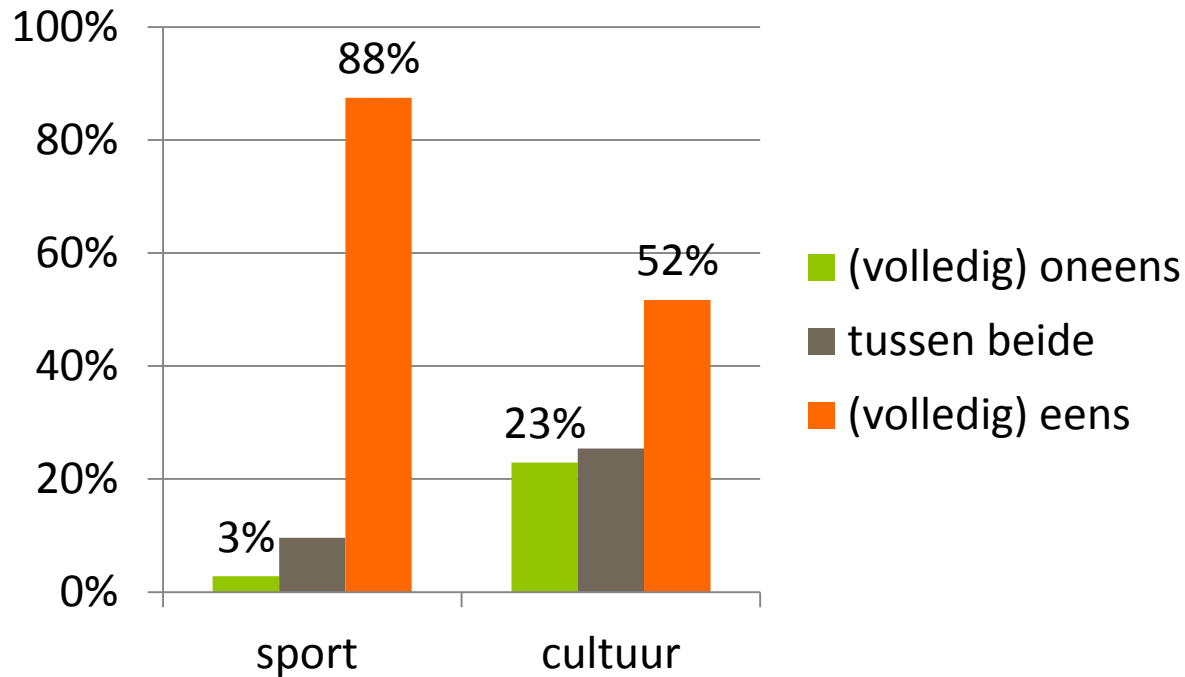
Opvattingen van ouders

- Ouders hechten veel belang aan de vrijetijdsbesteding van hun kinderen

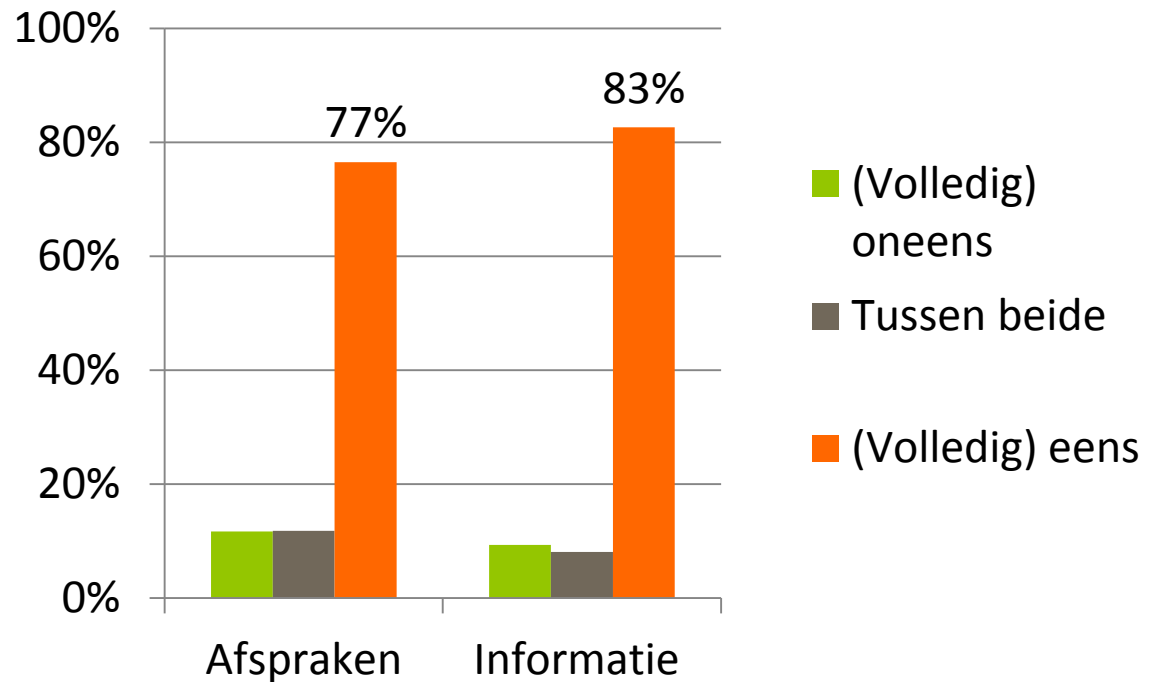
Opvattingen van ouders

- Belang van sport versus belang van cultuur

Opvattingen van ouders

- Ouders willen zelf ook een actieve rol spelen en betrokken zijn in de vrijetijdsbesteding van hun kinderen

Beïnvloedende factoren opvattingen

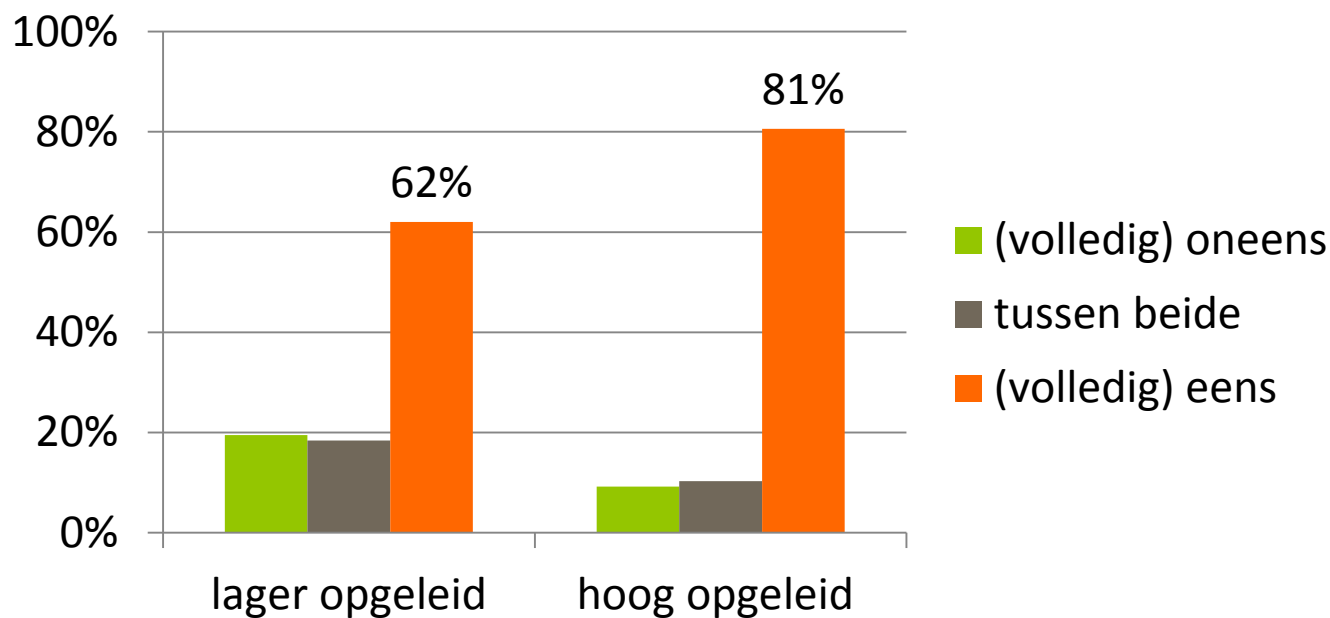
- het geslacht van de ouder
- de leeftijd van de ouder
- de leeftijdsfase van de kind(eren)
- de gezinssamenstelling
- de migratieachtergrond
- de werksituatie van de ouder
- het opleidingsniveau van de ouders

Beïnvloedende factoren opvattingen

	Aanmoediging	Autonomie	Culturele activiteiten	Tijdsgebrek	Belang school	Moeite om op hoogte te zijn	Opvolging
Geslacht	/	man	/	man	/	man	/
Leeftijd	daalt	stijgt	stijgt	daalt	/	/	daalt
Leeftijd fase kinderen	boven 12 < onder 12	boven 12 > onder 12	boven 12 < onder 12	/	/	boven 12 > onder 12	boven 12 < onder 12
Gezins-samenstelling	/	/	/	/	/	/	/
Migratie-achtergrond	/	/	/	/	/	/	stijgt
Werksituatie ouder	/	/	/	W > NW	/	/	/
Opleidings-niveau	HO > LO	HO < LO	HO > LO	/	HO < LO	HO < LO	/

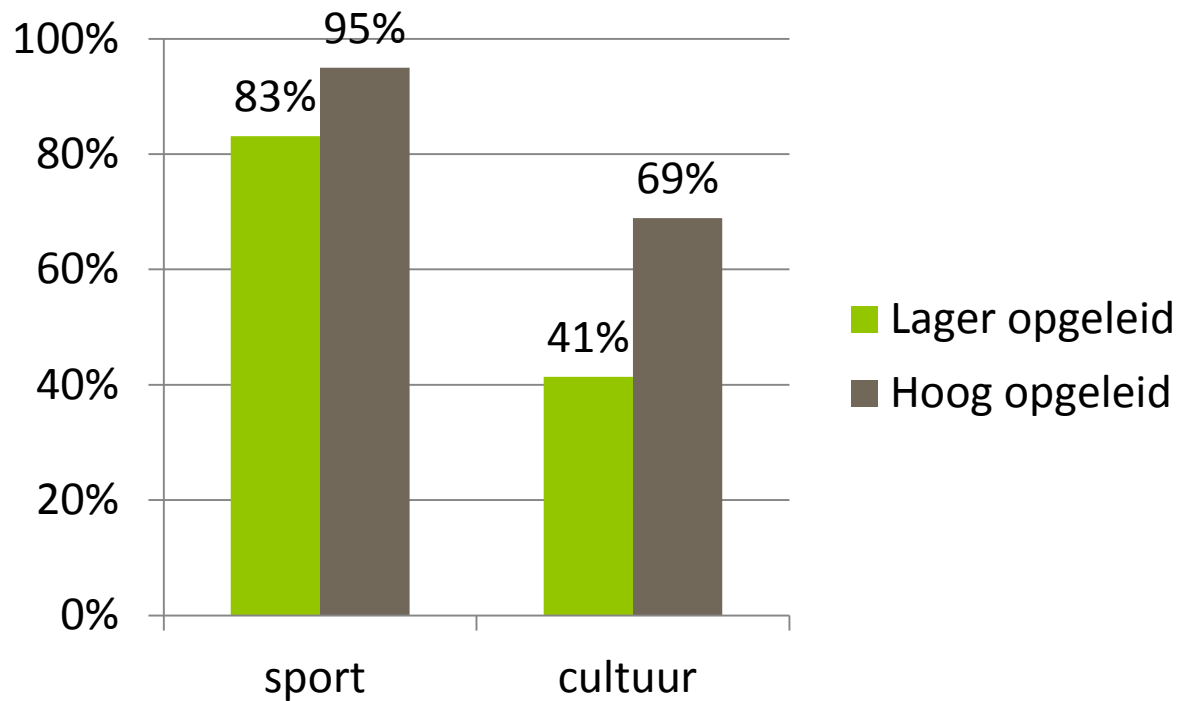
Invloed opleidingsniveau

‘Ik moedig mijn kind(eren) aan om deel te nemen aan activiteiten van verenigingen’

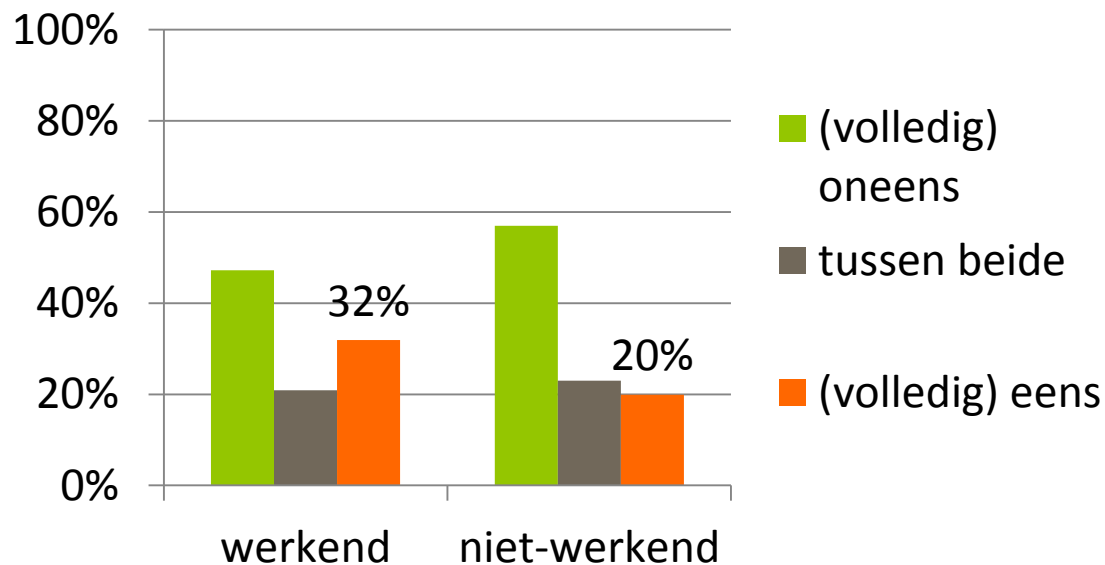
Invloed opleidingsniveau

- Belang van sport versus belang van cultuur

Invloed werksituatie

‘Ik heb te weinig tijd om mijn kinderen de hele tijd van de ene naar de andere activiteit te brengen’

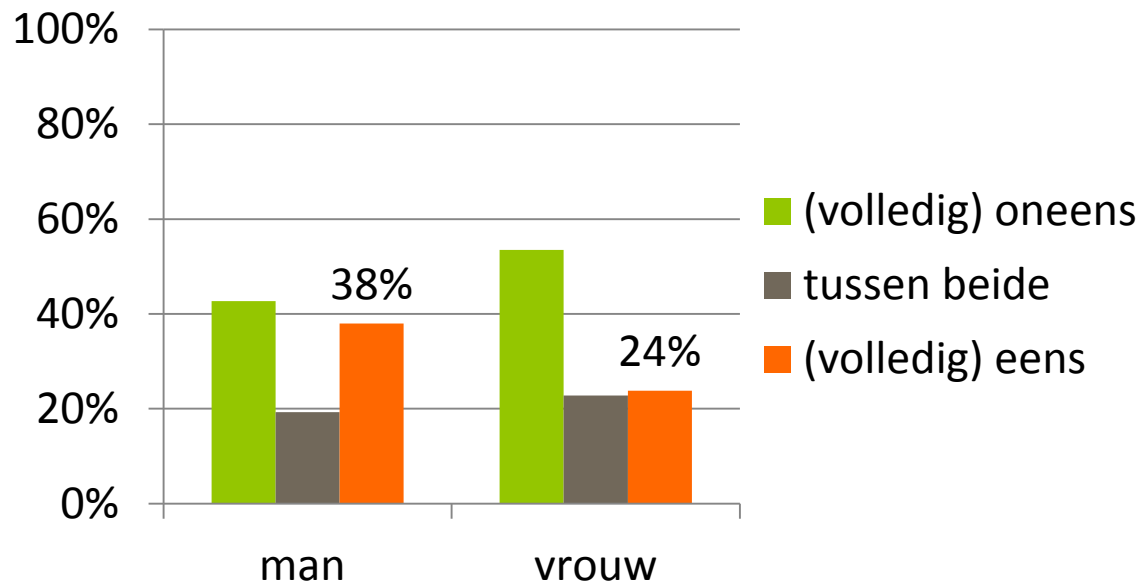

Invloed leeftijd ouder en kind

- Leeftijd ouder en kind: invloed in de verwachte richting
 - Oudere ouders en ouders met oudere kinderen, moedigen hun kinderen minder actief aan en laten hen 'vrijer'

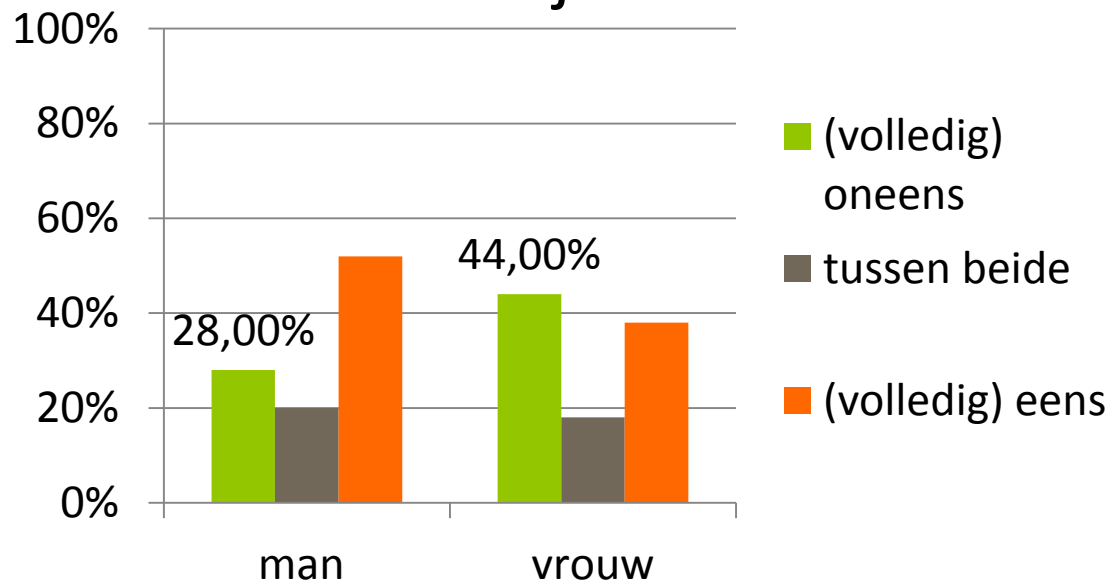
Invloed geslacht

‘Ik heb te weinig tijd om mijn kinderen de hele tijd van de ene naar de andere activiteit te brengen’

Invloed geslacht

‘Zolang mijn kinderen geen kattenkwaad uithalen, mogen zij van mijn part doen wat ze willen in hun vrije tijd’

Relatief beperkte invloed van gezinssamenstelling en migratieachtergrond

- In tegenstelling tot de literatuurstudie!
- Suggereert dat:
 - Alleenstaand zijn geen wijzigen impliceert in de opvattingen maar mogelijk wel in de mogelijkheden die ouders hebben om hun kind(eren) te ondersteunen
 - Het niet zozeer gaat om het al dan niet hebben van een migratieachtergrond maar mogelijk wel om de zwakkere sociaal-economische positie die mensen met een migratieachtergrond kunnen innemen

Implicaties voor jeugdbeleidsmakers

- Aandacht voor sociale- en genderongelijkheid
 - De vrijetijdsbesteding van kinderen kan niet los gezien worden van de ouderlijke mogelijkheden
- Het vrijetijdsbeleid als onderdeel van een ruimer sociaal beleid

Jessy Siongers & Dries Vanherwegen
Steunpunt Cultuur, Vakgroep Sociologie, UGent

MET OUDERS OP STAP. EEN BLIK OP DE CULTUURPARTICIPATIE VAN OUDERS MET HUN KINDEREN

3 ONDERZOEKSVRAGEN

1. In welke mate nemen ouders samen met hun kinderen deel aan cultuur?

2. Wat zijn de verschillen tussen
Ouders die niet participeren
& Ouders die wel participeren?

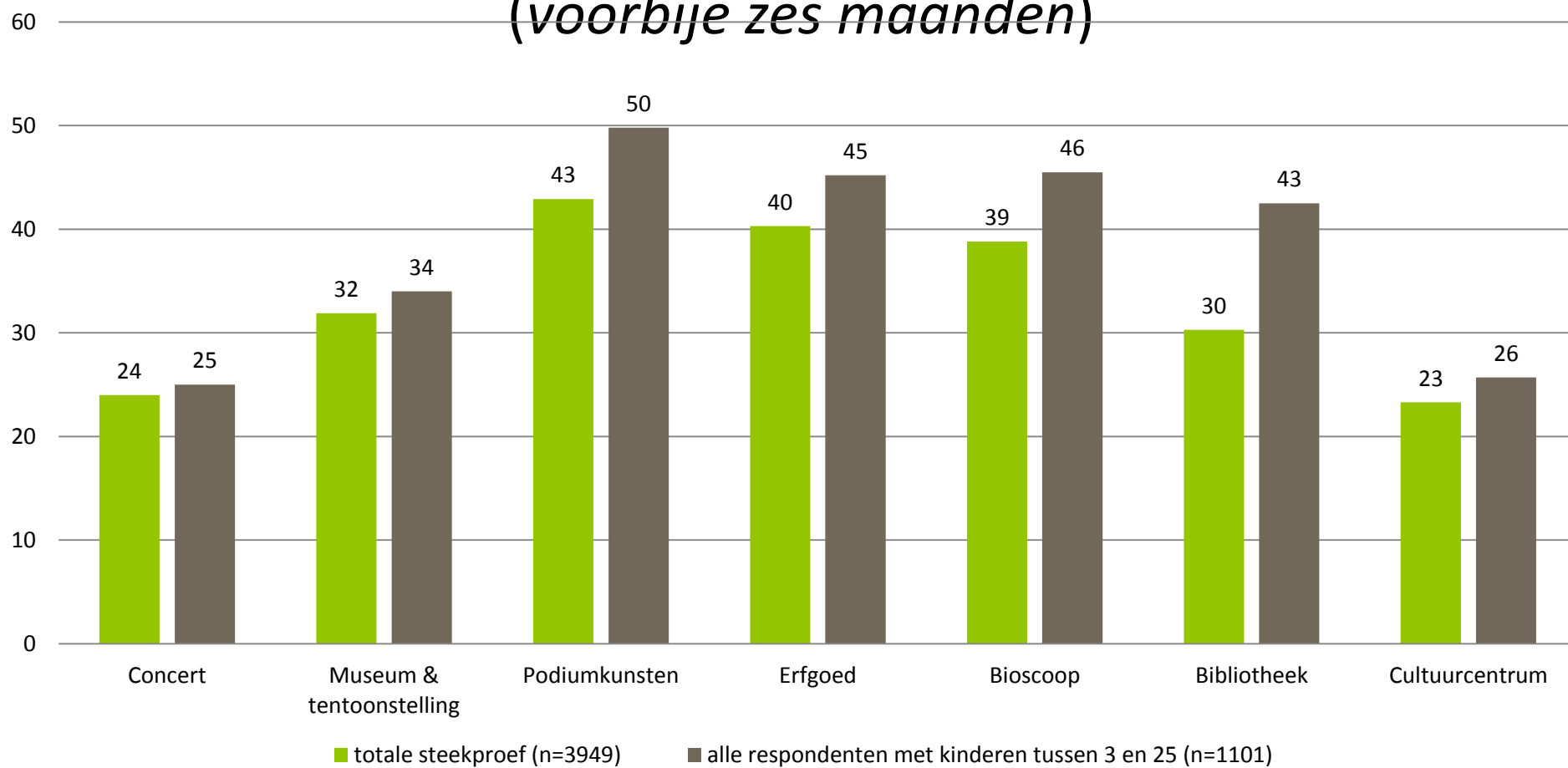
3. Wat zijn de verschillen tussen
– Ouders die met kinderen participeren,
– & Ouders die zonder kinderen participeren?

Participatie met kinderen: afhankelijke variabelen

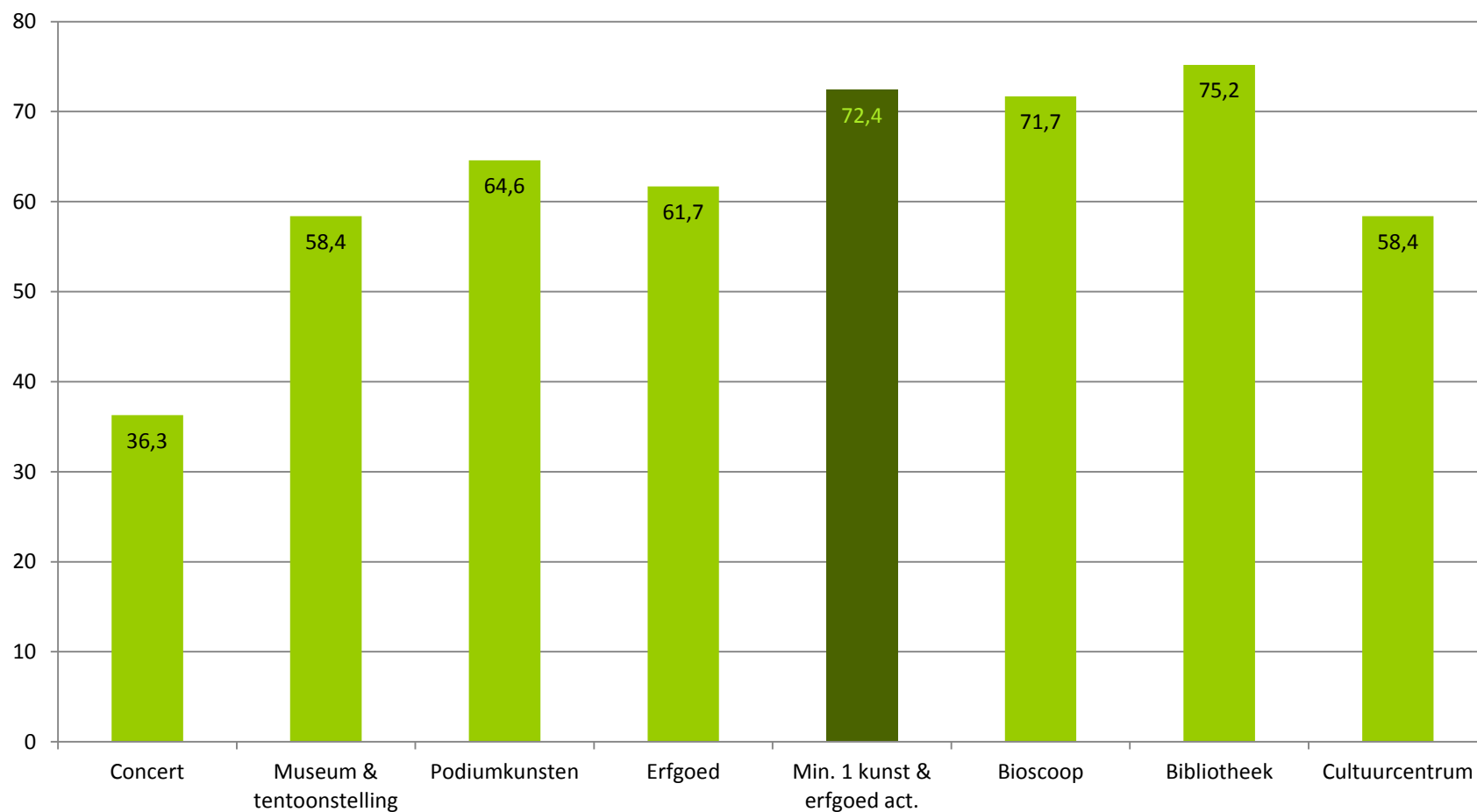
- Ouders met kinderen tussen 3 en 25 jaar
- Receptieve cultuurparticipatie gedurende de laatste zes maanden:
 - kunst en erfgoed:
 - musea en tentoonstellingen
 - podiumkunsten
 - concerten
 - cultureel erfgoed
 - bioscoopbezoek
 - bezoek aan bibliotheken
 - Bezoek cultuur- en gemeenschapscentra
- Participerende ouders kregen steeds ook de vraag naar hoeveel van deze activiteiten ze hun kinderen meenamen

In welke mate nemen ouders samen met hun kinderen deel aan cultuur?

(voorbij zes maanden)

Participatie met kinderen (respondenten met inwonende kinderen tussen 3 en 25)

2. Wat zijn de verschillen tussen Ouders die niet participeren & Ouders die wel participeren?

→ de gekende, culturele factoren:

- Gender.
- Hoger opgeleiden participeren meer
- Respondenten waarvan de ouders ook participeerden, participeren meer
- Leeftijd van het kind: 6-12 > 0-6 of oudere kinderen.

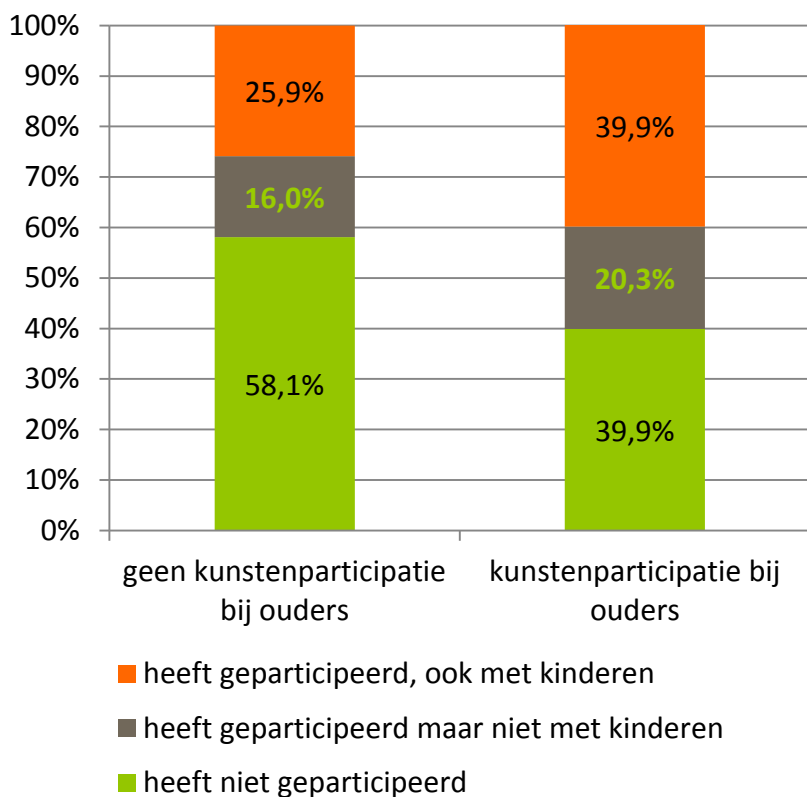
3. Wat zijn de verschillen tussen Ouders die met kinderen participeren, & Ouders die zonder kinderen participeren?

Bevindingen: al dan niet kinderen meenemen naar culturele activiteiten (enkel participerende ouders)

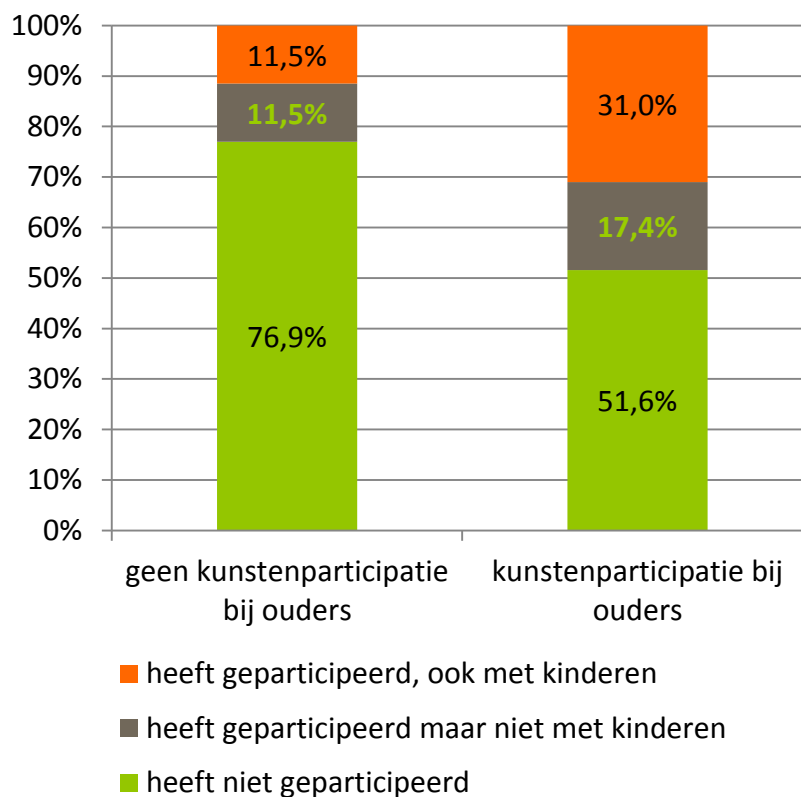
		kunsten en erfgoed	bioscoop	bibliotheek	Cultuur- en gemeenschapscentra
geslacht					
subjectief inkomen					
taakhoud					
diploma					
gezinsituatie					
leeftijd jongste kind	6-12 jaar	+***	+***		
	13-18 jaar	_*		_***	
	19-25 jaar	_***	_***	_***	_***
	0-5 jaar (ref.)				
cultuurparticipatie van de ouders	ouders participeerden	+**			
	ouders participeerden niet (ref.)				
stimulatie	vinden het belangrijk dat kind participeert aan cultuur	+***			
	(helemaal) niet belangrijk of onbeslist (ref.)				

Participatie aan podiumkunsten en museum *enkel respondenten met inwonend(e) kind(eren) onder 26 jaar*

Podiumkunsten

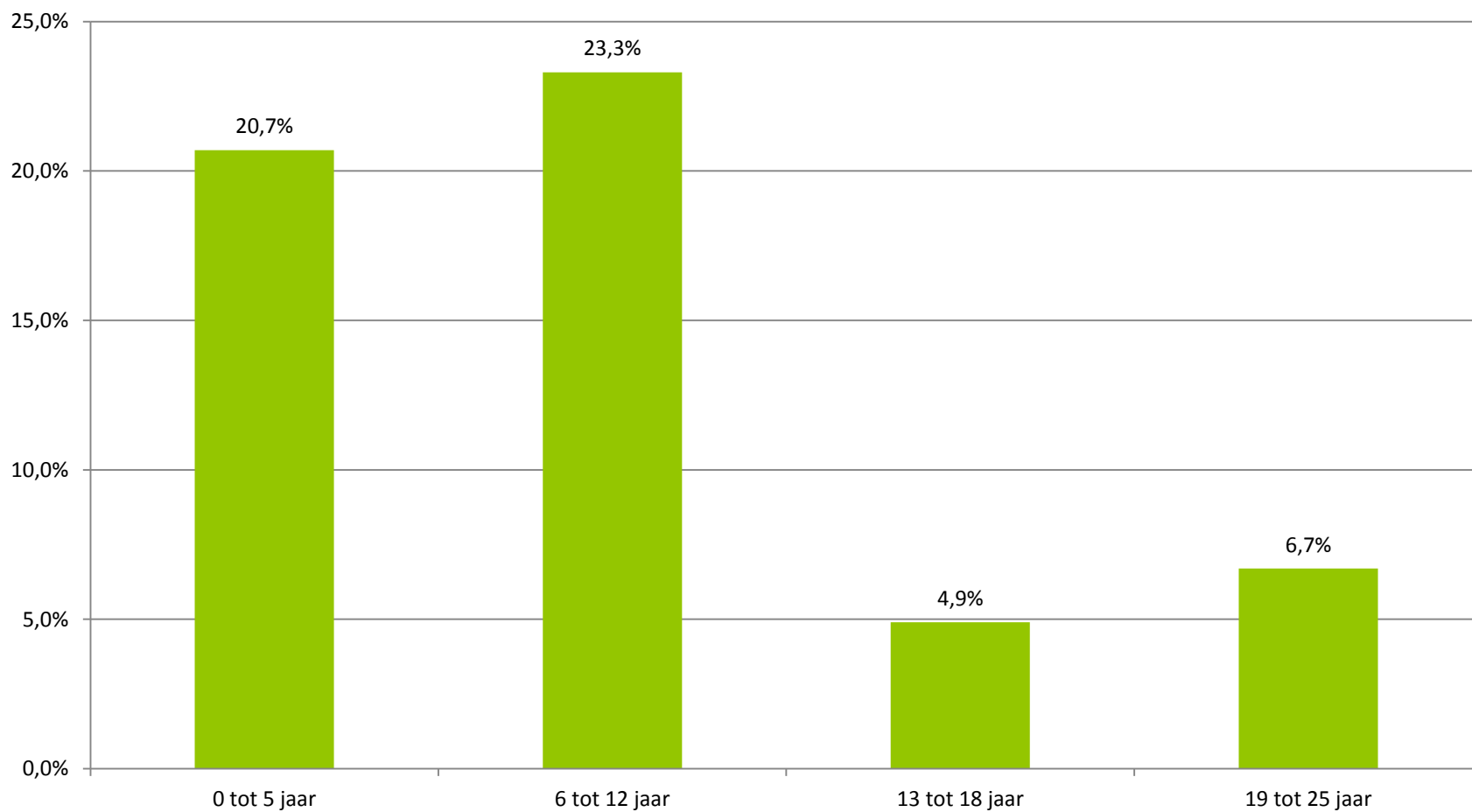
Museum

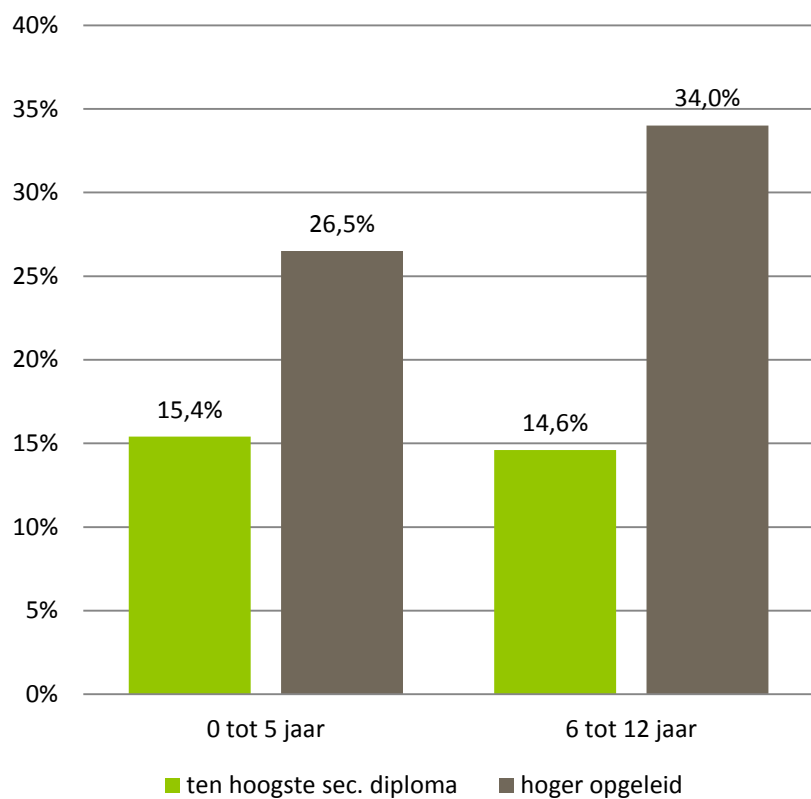
PARTICIPATIE AAN EVENEMENTEN

Culturele familie- of kinderfestivals (bv. supervlieg, kunstendag voor kinderen) *enkel respondenten met inwonend(e) kind(eren) onder 26 jaar*

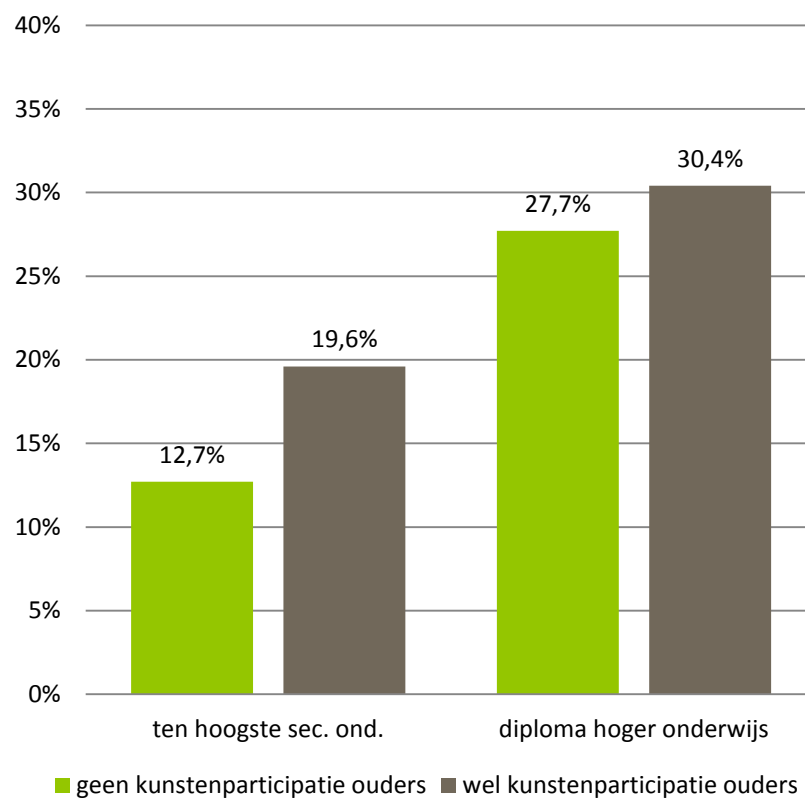

Culturele familie- of kinderfestivals (bv. supervlieg, kunstendag voor kinderen) *enkel respondenten waarvan jongste kind jonger dan 13*

Naargelang leeftijd jongste kind en opleidingsniveau

Naargelang opleiding en kunstenparticipatie ouders

Conclusie

- Wanneer ouders participeren is de stap naar participatie met kinderen snel gezet
 - Bepalend daarbij is wel:
 - Aard & tijdstip van de activiteit
 - Leeftijd van de kinderen
 - Culturele bagage die ouders zelf van thuis uit meegekregen hebben
 - belang dat ouders hechten aan cultuurparticipatie in de opvoeding
 - Jonge kinderen vormen zelf een trigger om (met hen) te participeren
 - Echter:
 - Niet alle kinderen groeien op in een cultuuractief gezin
 - Participatie van de ouders is sociaal bepaald
 - Opleiding ouders
 - Al dan niet zelf afkomstig uit cultuuractief gezin
- inzetten op cultuureducatie en het toeleiden van gezinnen naar cultuur !